

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/73/2004

OPINIA SPOŁECZNA NA TEMAT ZAWODÓW ZAUFANIA PUBLICZNEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

OPINIA SPOŁECZNA NA TEMAT ZAWODÓW ZAUFANIA PUBLICZNEGO

- ◆ Pojęcie „zawód zaufania publicznego” kojarzy się Polakom przede wszystkim z zawodem wymagającym od wykonujących go osób specjalnych standardów etycznych, moralnych oraz wysokiej jakości usług. Obowiązkowa przynależność do korporacji zawodowej nie jest natomiast - w opinii publicznej - immanentną cechą tego typu zawodów.
- ◆ Wyniki badania wskazują, iż ankietowani są skłonni zaliczać różnorodne profesje do kategorii zawodów zaufania publicznego. Należy to odczytywać raczej jako postulat, aby jak najszersze grono zawodów obowiązywały wysokie standardy etyczne, niż jako propozycję przyznania tym zawodom szczególnych uregulowań prawnych.
- ◆ Opinia publiczna przychyliła się do postulatu ograniczenia kompetencji samorządów zawodowych i możliwie jak najszerszego nadzorowania ich działalności przez organy administracji rządowej.
- ◆ W społeczeństwie przeważają opinie o konieczności ograniczenia uprawnień samorządów w kwestii określania zasad deontologii zawodowej (na rzecz niezależnych komitetów etycznych), przygotowania kandydatów do wykonywania zawodu zaufania publicznego, decydowania o dopuszczeniu do jego wykonywania oraz kontroli i oceny sposobu jego wykonywania.

Różne środowiska zawodowe przedkładają kolejne inicjatywy ustawodawcze zmierzające do prawnego uznania danego zawodu za zawód zaufania publicznego, a w konsekwencji - powołania samorządu tego zawodu. W związku z planem ustawowego uporządkowania kwestii ustanawiania i wykonywania zawodów zaufania publicznego Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej zleciło Centrum Badania Opinii Społecznej realizację badania „Opinia społeczna na temat zawodów zaufania publicznego”, którego wyniki przedstawia niniejszy raport¹.

SPONTANICZNE SKOJARZENIA Z OKREŚLENIEM „ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO”

Odpowiadając na pytanie o skojarzenia wiążące się z określeniem „zawód zaufania publicznego” połowa badanych wymieniała różne pozytywne cechy charakteryzujące taki zawód. Sporadycznie (3%) pojawiały się natomiast cechy negatywne. Ponad jedna czwarta ankietowanych (28%) w odpowiedzi na to pytanie podawała nazwy różnych konkretnych zawodów.

Wśród pozytywnych opisowych charakterystyk zawodów zaufania publicznego najczęściej (25%) pojawiały się wypowiedzi dotyczące moralności, etyki zawodowej, które powinny cechować osoby wykonujące takie zawody. Niemal równie często (23%) mówiono także, iż są to zawody wymagające pełnego zaufania społecznego, wiążące się z potrzebą zagwarantowania poczucia bezpieczeństwa ludziom korzystającym z usług świadczonych przez osoby pracujące w tych zawodach. Najczęściej w tym kontekście wymieniano zawód lekarza (11%).

¹ Badanie „OPINIA SPOŁECZNA NA TEMAT ZAWODÓW ZAUFANIA PUBLICZNEGO” zostało zrealizowane przez CBOS na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w dniach 20-23 lutego 2004 roku. Przeprowadzono je metodą kwestionariuszowych wywiadów bezpośrednich na reprezentatywnej losowej imiennej próbie dorosłych Polaków. Liczebność próby zrealizowanej (netto) wyniosła N=980.

Najczęstsze skojarzenia z określeniem ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO
Pytanie otwarte - odpowiedzi spontaniczne

Wymieniane konkretne zawody, funkcje, grupy, w tym m.in.:	28%
• lekarz	11%
• sędzia	4%
• policjant	4%
• polityk	4%
• nauczyciel	3%
• prawnik	3%
• pełniący służbę publiczną, sprawujący urząd publiczny	2%
• rząd, minister	2%
• adwokat	2%
• rzecznik praw obywatelskich, rzecznik praw dziecka	1%
• ksiądz, kler, zakonnik	1%
• samorządowcy, radny, sołtys, burmistrz, wójt	1%
• prezydent	1%
• ludzie na wyższych stanowiskach, władza	1%
• ludzie związani z bezpieczeństwem państwa, służby mundurowe	1%
• dziennikarz	1%
• urzędnik	1%
• wojskowy	1%
• murarz	1%
• poseł, senator	1%
• prokurator	1%
Charakterystyka opisowa - cechy pozytywne, w tym m.in.:	50%
• standardy moralne, etyka zawodowa	25%
• zaufanie społeczne, poczucie bezpieczeństwa	23%
• bezpośrednio służy ludziom, działa w interesie społeczeństwa	5%
• wysokie kwalifikacje, kompetencje merytoryczne, profesjonalizm	4%
• odpowiedzialność	4%
• można mu powierzyć swoje problemy i uzyskać pomoc	3%
• dochowuje tajemnicy zawodowej	3%
• sprawiedliwość, bezstronność, równe traktowanie obywateli	2%
• prestiż, autorytet społeczny	2%
• wysoka kultura, uprzejmość, szacunek do ludzi	2%
• wpływa na życie społeczne, decyduje o losach ludzi	1%
• apolityczność, nie jest uwikłany w polityczne zależności	1%
• niezawisłość i niezależność postępowania	1%
Charakterystyka opisowa - negatywne cechy	3%
Z niczym, nie wiem, nie potrafię wyjaśnić	25%

**SPOŁECZNA CHARAKTERYSTYKA ZAWODU ZAUFANIA PUBLICZNEGO
- POZIOM AKCEPTACJI RÓŻNYCH OPINII**

W celu zrekonstruowania rozumienia przez społeczeństwo pojęcia „zawód zaufania publicznego” ankietowanym przedstawiono siedem stwierdzeń zawierających charakterystyczne cechy takich zawodów, obejmujące zarówno elementy prawnej ich definicji, jak i dziedziczenie profesji częste w przypadku niektórych zawodów z tej grupy.

W powszechnym przekonaniu, warunkiem uznania jakiegoś zawodu za zawód zaufania publicznego jest to, aby osoby wykonujące go cechowała nienaganna postawa moralna i etyczna oraz świadczenie usług wysokiej jakości.

Ze zdecydowanym poparciem badanych spotkały się także opinie, że zawód ten powinien być istotny dla ogółu społeczeństwa, a osoby wykonujące go powinna obowiązywać tajemnica zawodowa. Większość ankietowanych zaakceptowała też stwierdzenie, że między klientem a osobą wykonującą dany zawód powinna istnieć szczególna więź zaufania.

Pogląd, że osoby wykonujące zawód zaufania publicznego powinny obowiązkowo należeć do samorządu zawodowego, podzielił badaną populację, choć nieco więcej osób odrzuca go (41%), niż akceptuje (36%).

Większość badanych nie zgodziła się natomiast z opinią, iż aby uznać jakiś zawód za zawód zaufania publicznego, osoby wykonujące go powinny pochodzić z rodzin o tradycjach w tym zawodzie.

Opinie w omawianych kwestiach są dość zbieżne we wszystkich grupach społeczno-demograficznych, jednak w niektórych przypadkach można zauważyć ich związek z poziomem wykształcenia respondentów (zob. tabele aneksowe). Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia znacząco wzrasta odsetek osób zdecydowanie popierających opinię, iż osoby wykonujące zawód zaufania publicznego powinny cechować się nienaganną postawą moralną i etyczną. Badani ze średnim lub wyższym wykształceniem częściej niż pozostali wiążą też wykonywanie tego rodzaju profesji z obowiązkową tajemnicą zawodową oraz kładą nacisk na to, że status ten powinien przysługiwać zawodom istotnym dla ogółu społeczeństwa.

RYS. 1. CZYM, PANA(I) ZDANIEM, POWINIEN SIĘ CHARAKTERYZOWAĆ ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO?

CZY ABY UZNAĆ JAKIŚ ZAWÓD ZA ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO, TO:

(%)

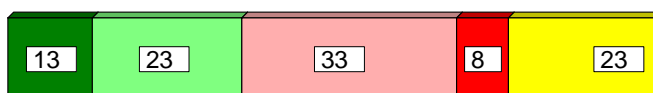
osoby wykonujące ten zawód powinny się cechować nienaganną postawą moralną i etyczną

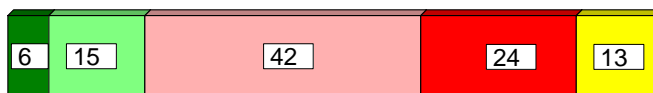
między klientem a osobą wykonującą dany zawód powinna istnieć szczególna więź zaufania

osoby wykonujące ten zawód powinny obowiązkowo należeć do samorządu zawodowego

osoby wykonujące ten zawód powinny pochodzić z rodzin o tradycjach w tym zawodzie

osoby wykonujące ten zawód powinny obowiązywać tajemnica zawodowa

zawód ten powinien być istotny dla ogółu społeczeństwa

osoby wykonujące ten zawód powinny świadczyć usługi wysokiej jakości

Zdecydowanie tak
 Raczej nie
 Trudno powiedzieć
 Raczej tak
 Zdecydowanie nie

Wśród badanych legitymujących się wyższym wykształceniem jest najwięcej przeciwników wiązania statusu zawodu zaufania publicznego z obowiązkową przynależnością do samorządu zawodowego. Co ciekawe natomiast, osoby o niskim poziomie wykształcenia

(z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym) najczęściej akceptują opinię, iż warunkiem uznania jakiegoś zawodu za zawód zaufania publicznego jest to, aby osoby wykonujące go pochodziły z rodzin o tradycjach w tym zawodzie.

Respondenci zapytani, czy zawód zaufania publicznego powinien się charakteryzować jeszcze jakimiś innymi cechami, nieuwzględnionymi w pytaniu, wymieniali spontanicznie takie cechy, jak: odpowiednie przygotowanie zawodowe: wykształcenie, kwalifikacje (7%); autorytet społeczny, zaufanie społeczne, dobra opinia (6%); prospołeczna motywacja i działanie (6%); pozytywne nastawienie do klienta: otwartość, szacunek (4%); umiejętności interpersonalne: komunikatywność (2%); skuteczność działania: zdolności kierownicze, konsekwencja (1%); walory intelektualne: inteligencja, bystrość (1%); obiektywizm, bezstronność, niezależność (1%); dostępność usług dla ogółu (1%); wysoka kultura osobista, uprzejmość (1%); doświadczenie, duża praktyka (1%); religijność, bycie wierzącym (1%); odpowiedni wygląd: atrakcyjność, dbałość o wygląd (1%); równe traktowanie ludzi, klientów (1%); apolityczność, bezpartyjność (1%); powołanie, zaangażowanie w pracę (1%). Tego rodzaju dodatkowe cechy wymieniło ogółem 28% badanych.

Zarówno te odpowiedzi respondentów, jak i wcześniej omawiany poziom akceptacji poszczególnych charakterystyk dowodzą jednoznacznie, iż pojęcie „zawód zaufania publicznego” w opinii społeczeństwa kojarzy się przede wszystkim z zawodem wymagającym od wykonujących go osób specjalnych standardów etycznych, moralnych oraz wysokiej jakości usług. Natomiast obowiązkowa przynależność do korporacji zawodowej nie jest - w opinii publicznej - immanentną cechą tego typu zawodów.

OPINIA PUBLICZNA O PRZYŚLUGIWANIU STATUSU ZAWODU ZAUFANIA PUBLICZNEGO POSZCZEGÓLNYM ZAWODOM

Respondentom przedstawiono definicję zawodu zaufania publicznego oraz listę dwudziestu sześciu zawodów posiadających status takiego zawodu lub ubiegających się o to i poproszono ich o wyrażenie opinii, czy zawodom tym powinien taki status przysługiwać.

Definicja przedstawiona respondentom wynika z polskiej tradycji oraz prawodawstwa w tym zakresie. Jej treść jest następująca:

Zawód zaufania publicznego to zawód, który jest istotny dla ogółu społeczeństwa i charakteryzuje się:

- *szczególną więzią zaufania między klientem a osobą wykonującą dany zawód;*
- *obowiązkową tajemnicą zawodową;*
- *nienaganną postawą moralną i etyczną osób wykonujących taki zawód;*
- *wysokim poziomem jakości świadczonych usług;*
- *zorganizowaniem się osób wykonujących ten zawód w obowiązkowym samorządzie zawodowym.*

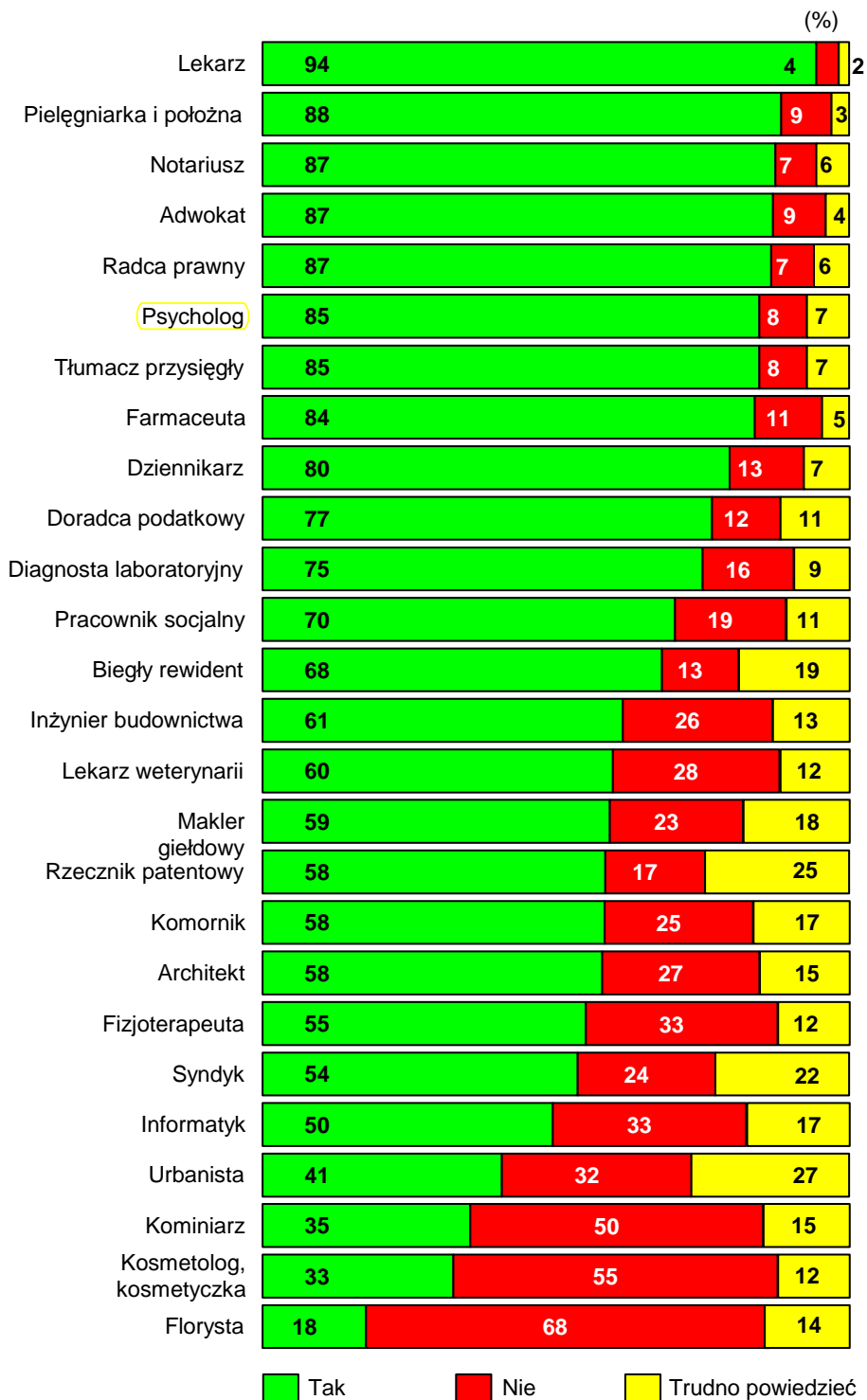
Respondenci niemal powszechnie są za przyznaniem statusu zawodu zaufania publicznego zawodom medycznym, takim jak: lekarz (94%), pielęgniarka i położna (88%), oraz prawniczym, takim jak: notariusz (87%), adwokat (87%), radca prawny (87%).

Zdecydowana większość badanych za zawód zaufania publicznego uznaje psychologa (85%), tłumacza przysięgłego (85%), farmaceutę (84%), dziennikarza (80%), doradcę podatkowego (77%) i diagnostę laboratoryjnego (75%).

Większość ankietowanych do zawodów takich skłonna jest także zaliczać pracownika socjalnego (70%), biegłego rewidenta (68%), inżyniera budownictwa (61%), lekarza weterynarii (60%), maklera giełdowego (59%), rzecznika patentowego (58%), komornika (58%), architekta (58%), fizjoterapeutę (55%) i syndyka (54%).

Mniej osób sądzi, że status zawodu zaufania publicznego powinien przysługiwać informatykom (50%) i urbanistom (41%).

RYS. 2. KTÓRYM Z WYMIENIONYCH ZAWODÓW POWINIEN, PANA(I) ZDANIEM, PRZYSŁUGIWAĆ STATUS ZAWODU ZAUFANIA PUBLICZNEGO, A KTÓRYM NIE?

Większość badanych uważa, iż status zawodu zaufania publicznego nie powinien przysługiwać florystom (68%) i kosmetologom (55%). Również przyznanie kominiarzom statusu zawodu zaufania publicznego częściej jest przez opinię publiczną odrzucane (50%) niż akceptowane (35%).

Zróżnicowanie opinii społecznej w kwestii przysługiwania statusu zawodu zaufania publicznego poszczególnym profesjom nie jest duże, warto jednak zauważyć pewne prawidłowości. Największa zgodność opinii występuje w odniesieniu do przyznania lekarzom statusu zawodu zaufania publicznego. Małe zróżnicowanie opinii w różnych grupach badanych występuje też w przypadku zawodu psychologa, farmaceuty i dziennikarza.

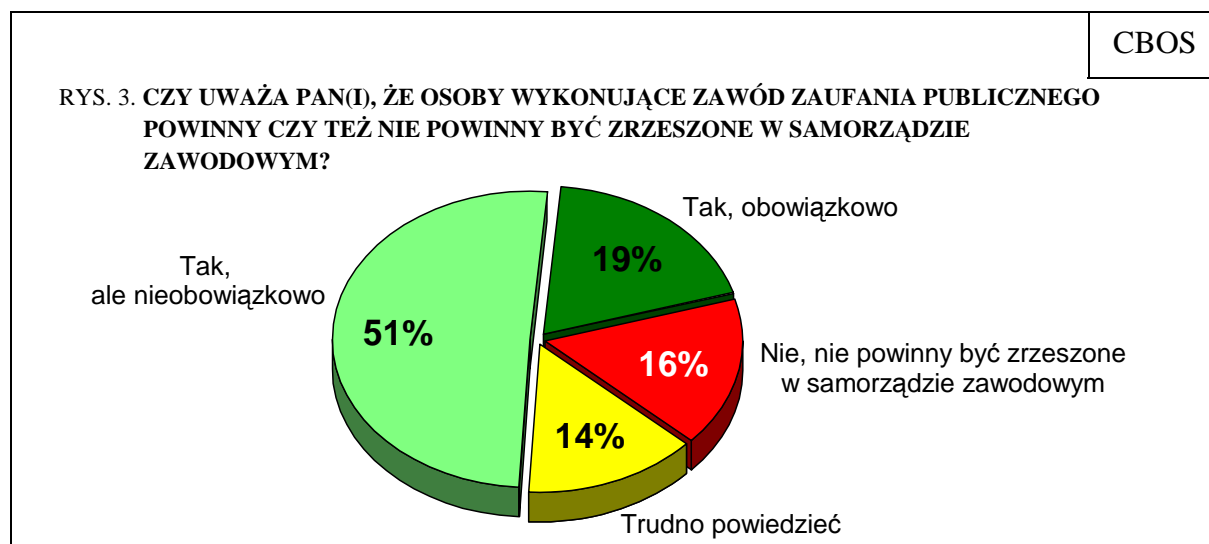
Wśród respondentów z wyższym wykształceniem odnotowano największy sprzeciw (13%) wobec przyznawania takiego statusu zawodowi pielęgniarce i położnej. Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia badanych rośnie też sprzeciw wobec uznania florysty za zawód zaufania publicznego.

Zawody prawnicze (adwokat, notariusz, radca prawny) najczęściej zaliczane są do zawodów zaufania publicznego przez osoby legitymujące się co najmniej średnim wykształceniem. Natomiast za przyznaniem lekarzom weterynarii statusu zawodu zaufania publicznego najczęściej opowiadają się rolnicy indywidualni.

Respondentów zapytano także, czy - oprócz zawodów wymienionych w pytaniu - status zawodu zaufania publicznego powinien przysługiwać jeszcze jakimś innym profesjom. Twierdząco odpowiedziało 35% ankietowanych. Najczęściej wymieniali oni: nauczycieli, wykładowców, wychowawców, pedagogów (11% ogółu badanych), policjantów (7%), księdza, proboszcza, duchownego (5%), polityka, posła, prezydenta, premiera, członków rządu (4%), sędziów (4%), prokuratora (2%), urzędnika państwowego, pracownika administracji państwowej, rządowej (1%), kierowcę, pracownika komunikacji miejskiej (1%), sprzedawcę, ekspedienta (1%), urzędnika gminnego, burmistrza, wójta, administrację lokalną, radnych (1%) oraz żołnierzy (1%).

OPINIE O KONIECZNOŚCI ZRZESZANIA SIĘ OSÓB WYKONUJĄCYCH ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO W SAMORZĄDACH ZAWODOWYCH

Większość badanych (70%) opowiada się za zrzeszaniem się osób wykonujących zawód zaufania publicznego w samorządach zawodowych, jednak dominują (51%) opinie, iż przynależność ta powinna być nieobowiązkowa.

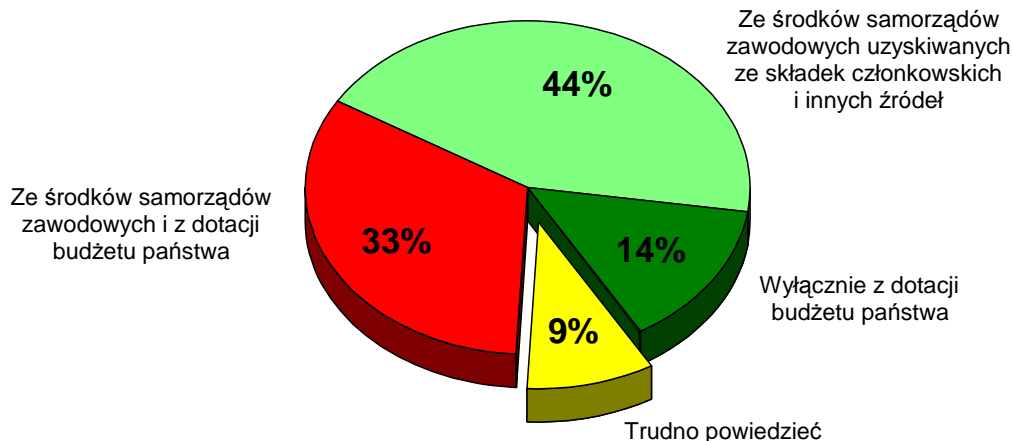

Co ciekawe, za obowiązkową przynależnością osób wykonujących zawód zaufania publicznego do samorządów zawodowych najczęściej opowiadają się badani słabo wykształceni (z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym), natomiast przeciwników takiego zrzeszania się jest najwięcej wśród mających co najmniej średnie wykształcenie.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI SAMORZĄDÓW ZAWODOWYCH

W społeczeństwie przeważają osoby (44%) które twierdzą, że działalność samorządów zawodowych powinna być finansowana ze środków samorządów uzyskiwanych ze składek członkowskich i innych źródeł. Wśród pozostałych badanych więcej jest osób sądzących, że pieniądze na prowadzenie tej działalności powinny pochodzić zarówno ze środków samorządów, jak i dotacji budżetu państwa (33%), niż proponujących tylko dotację państwową (14%).

RYS. 4. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POWINNA BYĆ, PANA(I) ZDANIEM, FINANSOWANA DZIAŁALNOŚĆ SAMORZĄDÓW ZAWODOWYCH OSÓB WYKONUJĄCYCH ZAWODY ZAUFANIA PUBLICZNEGO?

POSTULATY DOTYCZĄCE ZADAŃ SAMORZĄDÓW ZAWODOWYCH

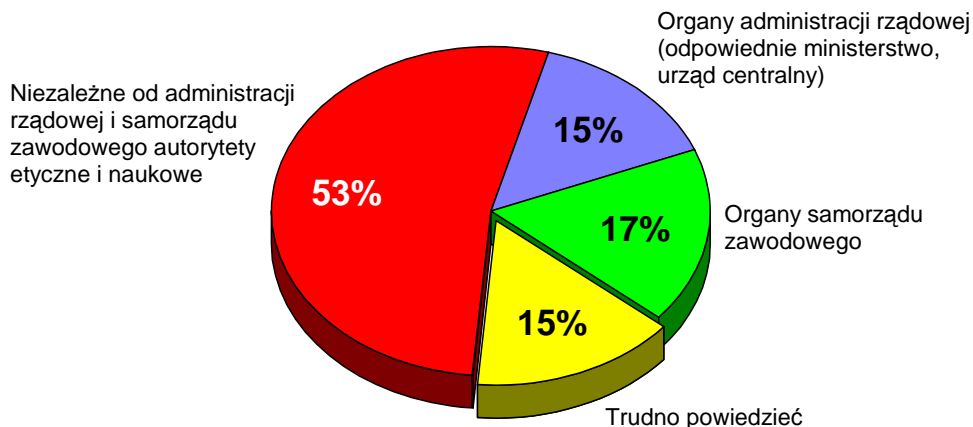
W opinii społecznej, zadania publiczne, które mają być przekazane samorządom zawodowym w ramach pieczy nad należytym wykonywaniem zawodu zaufania publicznego, powinny być ograniczone i to zarówno w kwestii określania zasad deontologii zawodowej, przygotowania kandydatów do wykonywania zawodu zaufania publicznego, decydowania o dopuszczeniu do jego wykonywania, jak i w zakresie kontroli i oceny sposobu jego wykonywania.

Określanie zasad deontologii zawodowej

W opinii największej grupy badanych (53%), zasady etyki zawodowej dla osób wykonujących zawody zaufania publicznego powinny być określone przez niezależne autorytety etyczne i naukowe. Wśród pozostałych respondentów niemal równoliczne są grupy twierdzące, że powinno to należeć do zadań organów samorządu zawodowego (17%) i do obowiązków organów administracji rządowej (15%).

CBOS

RYS. 5. KTO, PANA(I) ZDANIEM, POWINIEN OKREŚLAĆ ZASADY ETYKI ZAWODOWEJ DLA OSÓB WYKONUJĄCYCH ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO?

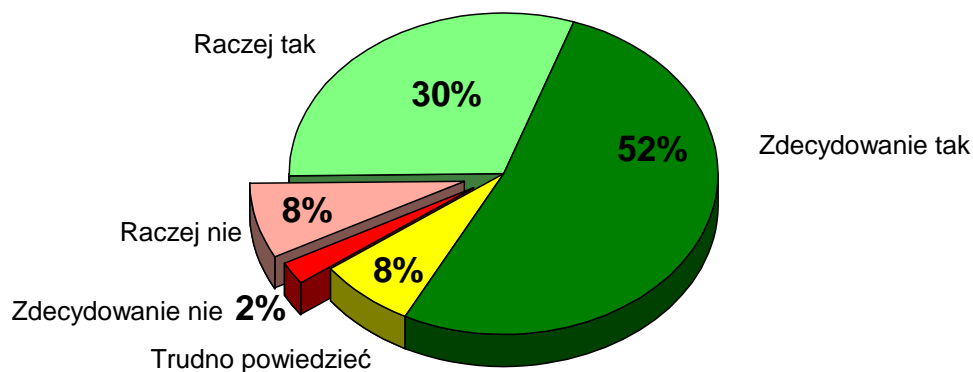

Przygotowanie do wykonywania zawodu zaufania publicznego

Ogromna większość badanych (82%) jest zdania, że warunkiem uzyskania prawa do wykonywania zawodu zaufania publicznego powinno być odbycie aplikacji lub stażu zawodowego.

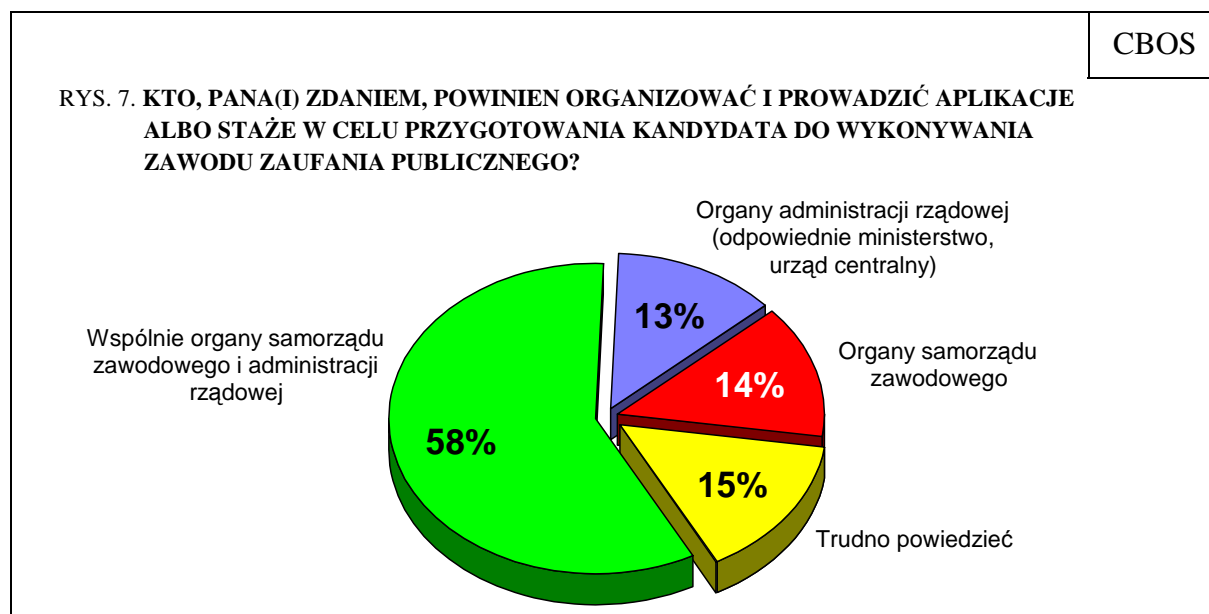
CBOS

RYS. 6. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE DO UZYSKANIA PRAWA WYKONYWANIA ZAWODU ZAUFANIA PUBLICZNEGO KONIECZNE POWINNO BYĆ ODBYCIĘ APLIKACJI LUB STAŻU ZAWODOWEGO CZY TEŻ NIE?

W opinii ponad połowy ankietowanych (58%), aplikacje lub staże przygotowujące kandydata do wykonywania zawodu zaufania publicznego powinny być organizowane i prowadzone wspólnie przez organy samorządu zawodowego i administracji rządowej. Pozostałe osoby niemal równie często opowiadają się za tym, by przygotowanie kandydatów należało do kompetencji organu samorządu zawodowego (14%) i do właściwych organów administracji rządowej (13%).

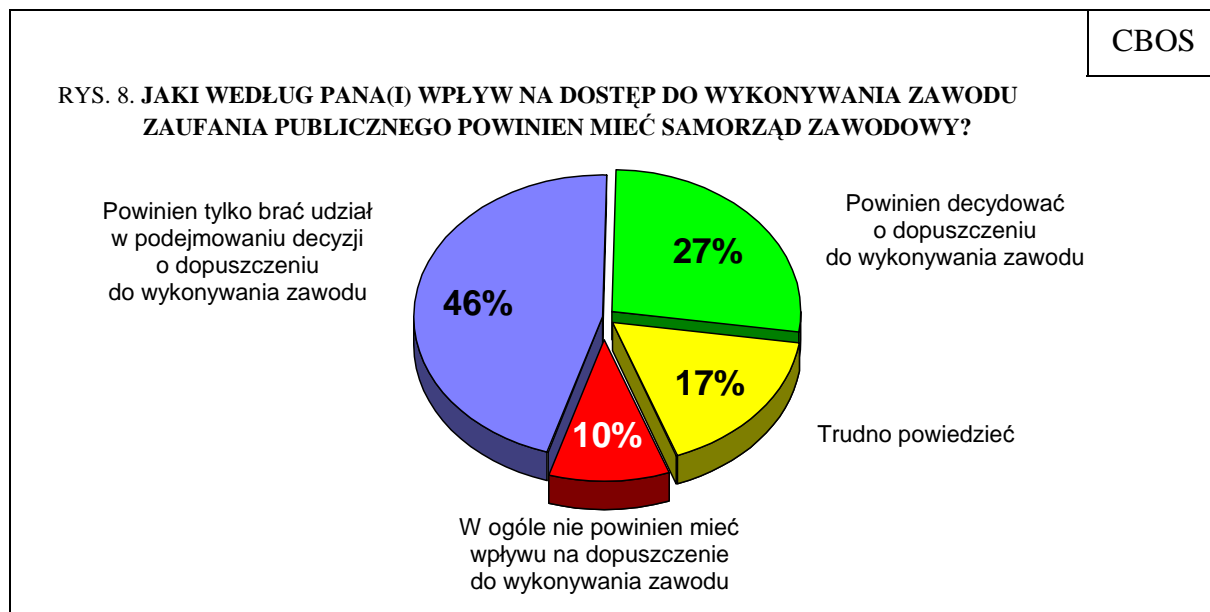
Przekonanie, że aplikacje lub staże przygotowujące do wykonywania zawodu zaufania publicznego powinny być organizowane i prowadzone wspólnie przez organy samorządu zawodowego i administracji rządowej, przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych.

Dostęp do wykonywania zawodu zaufania publicznego

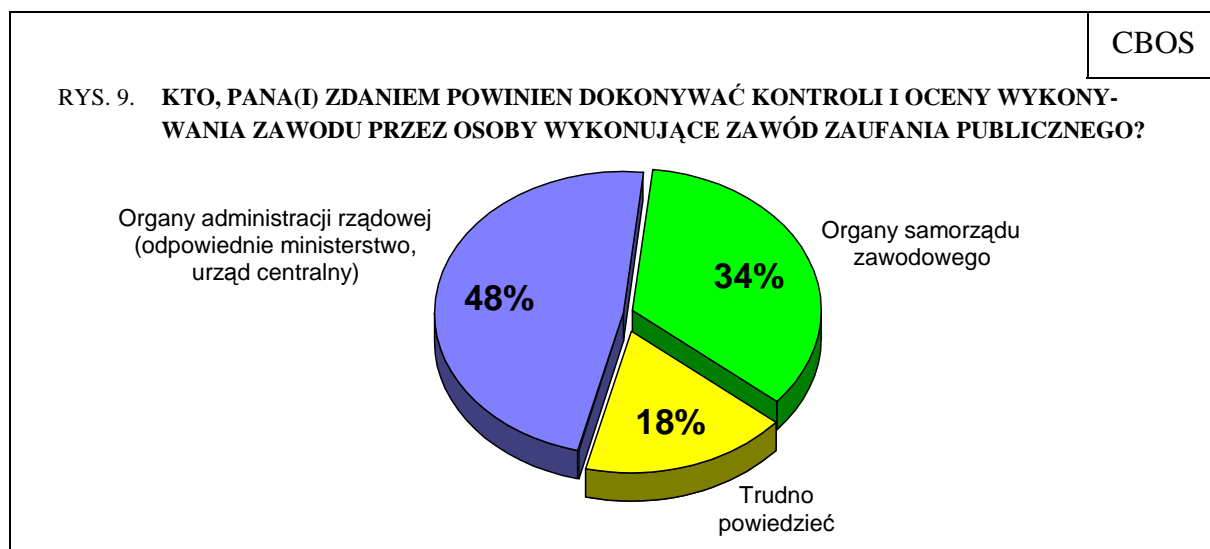
W opinii społecznej samorząd zawodowy powinien mieć ograniczony wpływ na decyzję o dopuszczeniu do wykonywania zawodu zaufania publicznego. Zdaniem blisko połowy ankietowanych (46%), powinien on tylko brać udział w podejmowaniu decyzji w tej sprawie. Wyraźnie mniej osób (27%) uznało, że samorząd powinien mieć decydujący głos w kwestii dopuszczenia do wykonywania zawodu. Co dziesiąta osoba (10%) stwierdziła, że

samorząd zawodowy w ogóle nie powinien mieć wpływu na dopuszczenie do wykonywania zawodu.

Kontrola i ocena wykonywania zawodu

W opinii blisko połowy badanych (48%), kontrolowaniem i oceną wykonywania zawodu zaufania publicznego powinny zajmować się organy administracji rządowej. Tylko nieco więcej niż co trzecia osoba (34%) uważa, że powinno to należeć do zadań samorządu zawodowego.

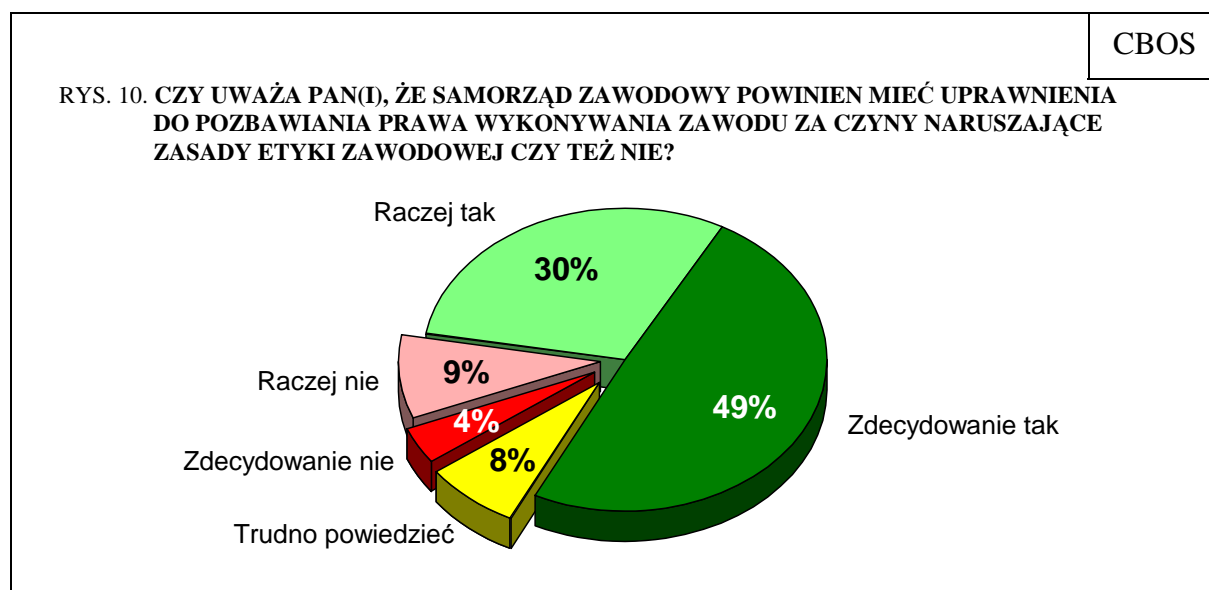

Przekonanie, że kontrolą i oceną pracy osób wykonujących zawody zaufania publicznego powinny zajmować się samorzady zawodowe, rośnie wraz z wykształceniem. W grupie osób z wykształceniem wyższym opinia ta uzyskuje przewagę (45%).

Poparcie dla tego rozwiązania najsilniej wyrażają przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (50%). Stosunkowo dużo zwolenników ma ono także wśród mieszkańców dużych miast, liczących ponad 500 tys. ludności (42%), oraz wśród osób o względnie wysokich dochodach *per capita* (42% w grupie osób deklarujących średnie miesięczne dochody przypadające na członka rodziny powyżej 800 zł) i zadowolonych z własnej sytuacji materialnej (46%). Zależność między opinią na ten temat a wielkością miejsca zamieszkania oraz subiektywnym i obiektywnym wskaźnikiem sytuacji materialnej jest prawdopodobnie wtórna wobec opisaney wcześniej zależności między stanowiskiem w tej kwestii a wykształceniem.

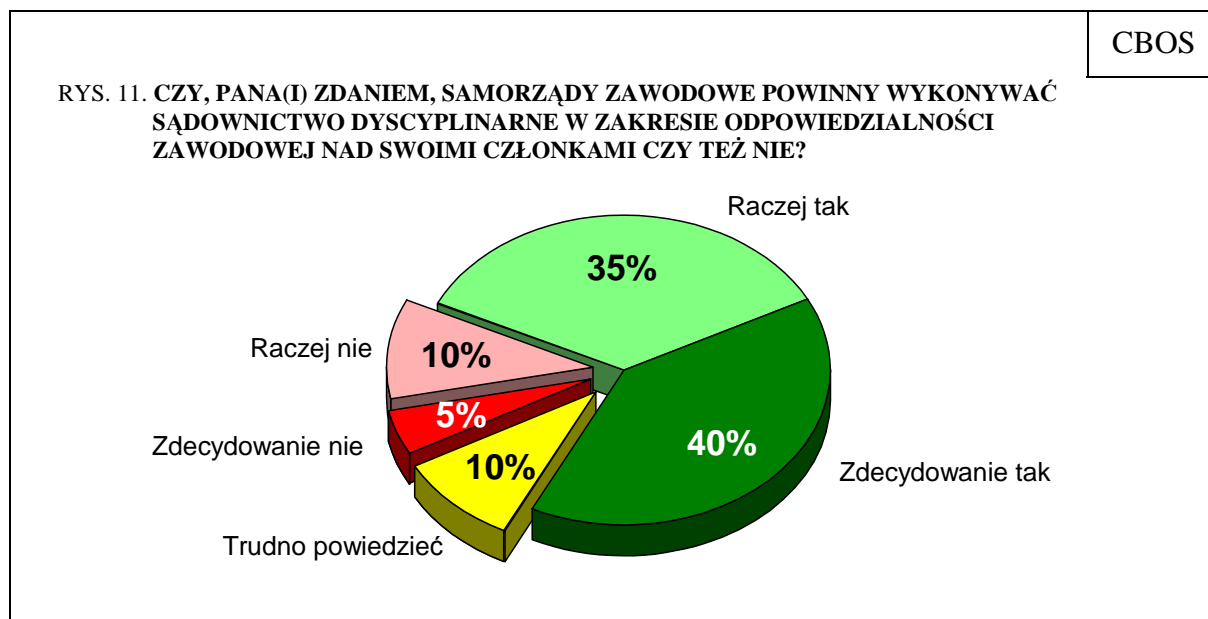
Pozbawianie prawa wykonywania zawodu

Zdaniem ogromnej większości badanych (79%) samorząd zawodowy powinien mieć uprawnienia do pozbawiania prawa wykonywania zawodu za czyny naruszające zasady etyki zawodowej.

Postępowanie w sprawach dyscyplinarnych

W opinii zdecydowanej większości społeczeństwa (75%), samorzady zawodowe powinny wykonywać sądownictwo dyscyplinarne nad swoimi członkami. Opinia ta przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych.

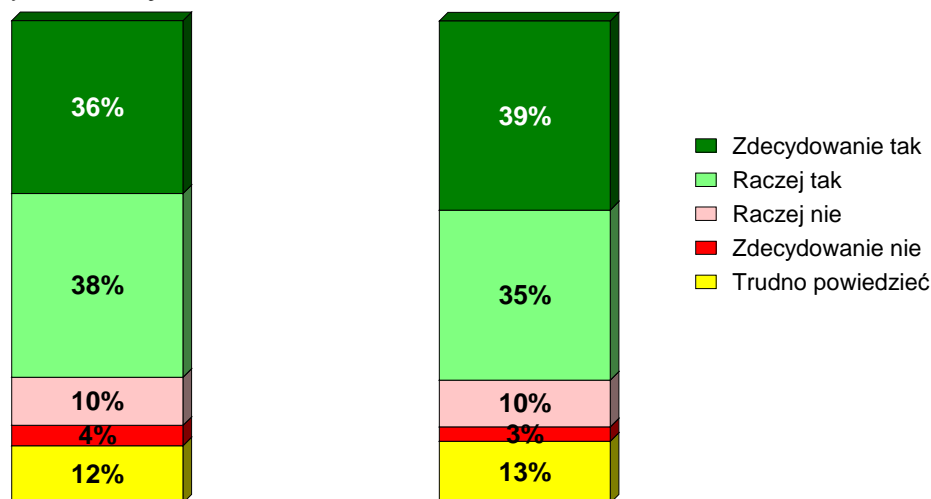
Zdecydowana większość badanych uważa, że w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym przez samorząd zawodowy powinien uczestniczyć organ administracji rządowej sprawujący nadzór nad danym samorządem oraz prokurator (po 74%).

Rozwiązanie to spotyka się z akceptacją we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Stosunkowo najczęściej przeciwne udziałowi organu administracji rządowej oraz prokuratora w postępowaniu w zakresie odpowiedzialności zawodowej są osoby z wykształceniem wyższym (25% z nich nie widzi potrzeby uczestnictwa w nim organu administracji rządowej, a 28% prokuratora) i ankietowani zaliczający się do kadry kierowniczej i inteligencji (sprzeciw deklaruje odpowiednio 32% i 26% z nich)

RYS. 12. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE W PROWADZONYM PRZEZ SAMORZĄD ZAWODOWY POSTĘPOWANIU DYSCYPLINARNYM W ZAKRESIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZAWODOWEJ, POWINIEN BRAĆ UDZIAŁ [...] CZY TEŻ NIE?

organ administracji rządowej
(odpowiednie ministerstwo, urząd
centralny) sprawujący nadzór nad
tym samorządem

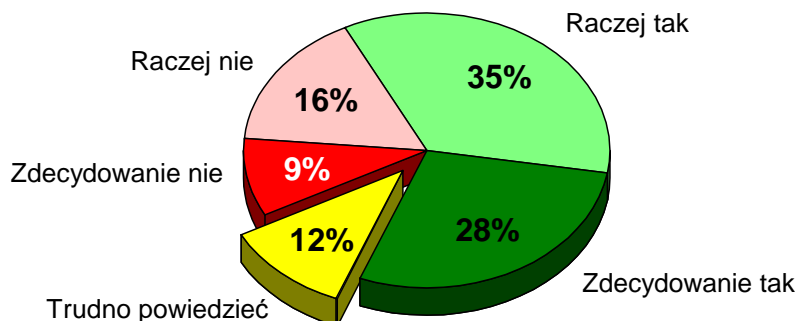
prokurator

NADZÓR NAD SAMORZĄDAMI ZAWODOWYMI SPRAWOWANY PRZEZ OGRANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ

Przyzwolenie społeczne na sprawowanie nadzoru nad działalnością samorządów zawodowych przez organy administracji rządowej jest znaczne. Prawie dwie trzecie badanych (63%) opowiada się za takim nadzorem, natomiast co czwarta osoba (25%) jest temu przeciwna.

RYS. 13. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE ORGAN ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ (ODPOWIEDNIE MINISTERSTWO, URZĄD CENTRALNY) POWINIEN NADZOROWAĆ DZIAŁALNOŚĆ SAMORZĄDÓW ZAWODOWYCH CZY TEŻ NIE?

Sprzeciw wobec nadzorowania działalności samorządów zawodowych przez organy administracji rządowej rośnie wraz z wykształceniem. W grupie osób najlepiej wykształconych odsetek przeciwników tego rozwiązania (45%) niemal dorównuje liczbie jego zwolenników (48%).

Stosunkowo częściej niż przeciętnie przeciwni nadzorowaniu działalności samorządów zawodowych przez organy administracji rządowej są także mieszkańcy dużych i największych miast (35% z miast liczących 101-500 tys. i 39% z ponadpółmilionowych miast) oraz ludzie o relatywnie wysokich dochodach *per capita* (42% badanych o miesięcznych dochodach przypadających na głowę w rodzinie powyżej 800 zł), choć zależność między opinią w tej kwestii a wielkością miejsca zamieszkania i dochodami ma najprawdopodobniej charakter wtórny wobec wcześniej opisanej zależności między stanowiskiem w tej sprawie a wykształceniem.

W grupach społeczno-zawodowych przeciwnikami nadzorowania działalności samorządów zawodowych przez organy administracji rządowej są stosunkowo najczęściej przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (46%), pracownicy umysłowi niższego szczebla (36%), pracownicy fizyczno-umysłowi (42%) oraz właściciele firm (36%).

Wyniki badania dowodzą jednoznacznie, iż pojęcie „zawód zaufania publicznego” w opinii społeczeństwa kojarzy się przede wszystkim z zawodem wymagającym od wykonujących go osób specjalnych standardów etycznych, moralnych oraz wysokiej jakości usług. Natomiast obowiązkowa przynależność do korporacji zawodowej nie jest - w opinii publicznej - immanentną cechą tego typu zawodów.

Opinia publiczna przychyliła się do postulatu ograniczenia kompetencji samorządów zawodowych i możliwie jak najszerszego nadzorowania ich działalności przez organy administracji rządowej.

W społeczeństwie przeważają opinie o konieczności ograniczenia uprawnień samorządów w kwestii określania zasad deontologii zawodowej (na rzecz niezależnych komitetów etycznych), przygotowania kandydatów do wykonywania zawodu zaufania publicznego, decydowania o dopuszczeniu do jego wykonywania oraz kontroli i oceny sposobu jego wykonywania.

Opracowały
Barbara BADORA
Beata ROGUSKA